

Bogár László: Amerikai (rém)álom

2013 október 26. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

5

Átlag: 5 (1 szavazat)

Mérték

Bár a legnagyobb veszély, az Amerikai Egyesült Államok fizetésképtelenné válása elhárult egy id?re, a mély válság egyel?re csak mélyülni látszik. A „birodalom” láthatóan bajban van, nagy bajban.

A békeid?ben példátlan eladósodása ugyanis nemcsak pénzügyileg, hanem szimbolikusan is értend?, Amerikának gigantikus „adóssága” van a világgal szemben.

Akkor érthetjük meg, hogy miként alakult ki ez az adósság, ha kissé elszakadunk a felszínt?l. El?ször is szembesülnünk kell azzal, hogy Amerika kett?s szerkezet?. Van egy nemzetállam, amely bár hatalmas erej?, de természetét és alapvet? m?ködési elveit illet?en nem különbözik a világ más nemzetállamaitól. Ám van egy birodalmi Amerika is, amely nem els?sorban a fizikailag érzékelhet? térben, hanem a társadalmi lét szimbolikus mez?iben létezik. Ez a birodalom a nemzetállami Amerikát egyszer? állványzatként használja, és ha kell, ugyanolyan kifoszthtató er?forrás-tárolónak tekinti, mint az egész világot. Ezzel magyarázható a világtörténelem leggazdagabb országában a tömeges nyomor megrendít? jelenléte, és ennek nyomán például a születéskor várható élettartam megdöbbent?en alacsony szintje.

A születéskor várható élettartam az Egyesült Államokban alig különbözik a vietnamitól vagy a kubaitól, s ennek nemcsak az a pikantériája, hogy ezek sokkal szegényebb országok, hanem az is, hogy ráadásul ?sellenségek, amelyekkel szemben Amerika fölényének felmutatása már csak presztízsokokból is fontos lenne. Az anyagi gazdagsághoz képest kirívóan rossz egészségmutatók ráadásul a világon a legmagasabb egy f?re jutó egészségügyi kiadási szint mellett állnak. Tehát ebb?l már az is nyilvánvaló, hogy Amerika rendkívül alacsony hatékonysággal használja fel az egészségvagyonának újratermelését biztosító anyagi er?forrásokat.

A birodalmi szuperelit pazarol, a legszegényebb százmilliós népességcsoportnak pedig az elemi egészségmeg?rzés is vágyálom csupán. Nem véletlen, hogy húsz éve a legélesebb belpolitikai viták éppen az egészségügyi rendszer m?ködtetésével kapcsolatban alakulnak ki, és ez a mostani konfliktustérben is kulcsszerepet játszik. A birodalmi elit minden olyan szolidaritási köteléket felszámolna, amely még a nemzetállami Amerikához köti.

A költségvetés egyre súlyosbodó deficitje, és az ebb?l felhalmozódó, békeid?ben példátlanul magas államadóssági szint annak ellenére következett be, hogy a birodalmi Amerika most már több mint negyven éve felmondottnak tekinti azt a globális hatalmi alkut, amely 1945-ben a világ urává tette. Ennek lényege az volt, hogy a dollár világpénz lett, így az amerikai költségvetés egyszer? pénzjegynyomdaként m?ködtethet?. Vagyis a világ azon részével fizettethet? meg a deficit, amely dollárban tartalékol, márpedig a világ abszolút dönt? többsége (élén a több mint háromezermilliárd dollárt bespájzoló Kínával) éppen ezt teszi a háború óta folyamatosan.

Az 1945 és 1971 közötti huszonhat évben az amerikai államkincstár vállalta, hogy a világ jegybankjainak

dollártartalékát rögzített árfolyamon bármikor aranyra váltja.

(Azt talán mondanom sem kell, hogy az egy Charles de Gaulle francia elnök kivételével senki sem merte ezzel kapcsolatban igazán komolyan tesztelni az amerikai birodalmat.)

Ez a rögzített árfolyam harmincöt dollár volt troy unciánként (egy troy uncia 31,10348 gramm), az elmúlt években pedig már kétezer dollár felett is járt.

A világ dollárban tartalékoló dönt? többsége tehát annyit veszített, amennyit a harmincöt és a kétezer dollár közötti árrés jelent, és ez elég nagy összeg, körülbelül akkora, mint a világ mai egész anyagi vagyona. Vagyis az elmúlt negyven évben az amerikai birodalom a világ teljes anyagi vagyonának a felét szivattyúzta át a saját céljaira, és ugyanebben az id?szakban lényegében kétszer annyi er?forrást fogyasztott el, mint amennyit a saját teljesítményével létrehozott. Ebben a tükörben szemlélve még inkább megdöbbent?, hogy a költségvetés deficitje szinte folyamatosan n?tt, az államadósság pedig messze a száz százalék fölé kúszott.

A probléma lényege azonban az, hogy az állam kett?s szerkezet?, de csak egy költségvetése van, és ebbe kell belepréselni a nemzetállam, a globális Amerika minden kiadását. A birodalmi Amerika kiadási oldalát három gigantikus történelmi probléma terheli krónikusan. Az els? a birodalmi szuperelit csillagászati jövedelme és lényegében teljes adómentessége, a második az amerikai álom látványtechnikai elemeként a százmilliós középosztály vagy inkább középtársadalmi réteg saját teljesítményéhez képest szintén irreálisan magas jövedelme, és végül a világcsend?r szerepköréb?l adódó mérhetetlenül nagy katonai kiadások.

Ezek a birodalom fennmaradása szempontjából dönt? fontosságú alappillérek most már azért fenntarthatatlanok, mert a világ egyre inkább vonakodik kielégíteni a birodalmi Amerika finanszírozási igényeit. Ám ezek a pontok abszolút tabunak számítanak, tehát érinthetetlenek. Hogy a dönt?en amerikai globális pénzhatalmi elit mértéktelensége nem ismer határokat, azt az elmúlt öt év globális „álság-válsága” drámai módon jelzi. Hogy az amerikai álmot megtestesít? középosztály azonnal polgárháborút robbantana ki, ha megtudná, hogy rövid id?n belül vissza kell térnie a piaci teljesítményei alapján járó jövedelemszintre – ami jó egyharmada a jelenleginek.

Végül a birodalom urai értelmezhetetlennek vélik a globális katonai szerep mérséklését is, így a kör bezárul. Ebb?l a végzetes csapdából kellene most a kiutat megtalálnia, mondjuk egy újabb new deal segítségével.

Bogár László – magyarhirlap.hu

Ajánló